

САНА ОЛОХ

ЧУРАЛЧЫ
ОРОЙУОНУН
КАБЫЛАГА

ХАБЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
16 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 121 (7506) + 1993 с. Алтынны 12 күнэ. Ойгуоруншук + Сыаната 25 солкубай

ТЭРЭЭНИН БЫНААРЫА

Эт-үүт комбината сүөһү өлөрүүтүгэр бөлөмнөнэр

Тыа хаһаайыстыбатын бородууктарынан хааччылыгы билгини үгүстэри долгутар. Ааспыт сылга эт-үүт оройуоннаабы комбинатынан 829 тонна эт тутуллабытуттан, бэйэлэрин даректарынан 425, райпотребсоюз нөүгө 225 тонната нөһүлүннөүгэ атылланмыта. Атын сиргэ 179 тонната барбыта. Быйыл тодус ылга 136 тонна арыы ойгуллубут эбит буоллаҕына, итингэн 70 тонната нөһүлүннөүгэ атылланна.

Мантан иһинэ тыа хаһаайыстыбатын бородууктарынан хааччылыгыбыт хайдах буолуоҕай? Ити бопуруос сүһүбүн биһиги корреспондентым оройуоннаабы собогуоткалар госуаарственнай инспекция начальнига Р. К. Софронованы көрсөн испэстэ сымтта уонна хаһыат аадааччыларга быһааран биэриигэр көрдөстө. Онуоха Рамса Константиновна манньа сөһүгэстэ:

—Оройуон хаһаайыстыбаларыттан уонна чааһынайдартан эт-үүт комбината тыыннаах ылгаһынан 1507 тонна эти тутуохтаах. Ол эрэри быһааны толорууга ыарахаттары көрсөр туруулаахтар. Вастахытына, үгүстөр сыанна ыарымрын кэтэһэр чычылээхтэр. Иһининэн, ааспыт сылга сүөһүнү туттаргытарга харчыларын хойутатан, сорохторго быйыл сайынга дээрэ сыһансобоһу төлөөбүттэрэ сүрүн биричининэн буолуох курдук. Ону тэрээһиннэрэ, хаһаайыстыбалары уонна чааһынайдары кытта хайдах көрсөһүллэрэ быһаарыаҕа. Ол тэрилтэ бэйэтин дьаһалата.

Быйыл оройуон киһингэр киһи буйуунаа (А. Ф. Васильева), Дирингэ (Е. В. Елисеев), Сыланга (С. С. Федоров) тутар нуунар үлэлээхтэрэ. Оттон «Мырыла», «Вахсы» табаарыстыбалары бэйэлэрэ өлөрүүгөтээхтэр уонна батараахтаахтар. Дирингэ чакырдар, холтодолор, Сыланга арылаахтар, кытаанахтар, сыланнар, оттон киһи буйуунаа одьулууннар, мугудай-

дар, хатыллар, болтоһолор, хадаардар, хайах-сыттар туттарыахтаахтар. Аны киһи буйуунаа мындааһааһылар тутуу эттэрэ кириэхтээх. Онон киһи буйууна үлэтэ кыһааһа. Ол үрдүнэн Ангелина Федоровна—собогуот приемщик. Онон иһиннэ биир-икки көмөлөөччү наада курдук. Тутуллабыт эт бэйэбитигэр атылланнаахтаах.

Тутар нуунарга быйыл туох да үлэ барбата. Арай Сыланга тымныы ыскалат тутулуна. Киһи буйуунаа хаарчах, ыскалат эппэттир. Сүөһүнү туттарыааччылар отторун бэйэлэрэ тизээн киллэрэхтээхтэр, оттон эт-үүт комбината хаарчаһынан уулаур уулан хааччылар. Быйыл сүөһүнү өлөрүүгэ комбинат коллектива бүтүннүү турунар баадалаах. Ол курдук, арыы сыахтара кыһынны өртүгэр үүт кирибэттин, сүөһү иһин ыраастыырга, набордары өгөрөргө, хааны кутарга, төбөнү туйабы кыахалыырга, тириини тууһуурга бөлөмнөһүн биллэрэллэр. Аны иһин буйуунаа сүөһүнү өлөрүүгэ үлэлээччилэрэ автобуһуан

таһар, иһин аһылыгы тэрийэр баадалаахтар. Үлэ төлөбүрүн усулуобуйата ойгуллуба сылаһар. Үлэ иһиттэргэ төлөбүрүн туту харчынан уонна натуралан өгөрөллөр. Оттон сүөһүнү туттарыааччыларга төлөбүрүн, былырыынны курдук сыс-панка-сосонко, туту быһаарыахтара.

Ааспыт сылга тириини туту тууһаабытарын түмүгэр 68 бырыһыана бастакы суортааһынан Дьоккуускайдаагы тириин комбинатыгар туттарылабыта. Онон элбэх барсы ылбытара. Ол иһин быйыл тириини тууһааһынга анал звенону тэрийэн үлэлэтэр быһаарыахтаахтар. Ону таһынан Сылангаабы арыы сылаһын үлэлэттэрэ тууһуохтара. Хаан субайын кыра халыһыларга тогторон баран арыы сыахтарынан түгэтээхтэрэ, хаан онно кутуллаан нөһүлүннөүгэ атылган тахсыахтаах. Сүөһү хара иһинэн набордар ойгуллуохтаахтар.

Өлөрүүлэр сүөһү киһи буйуунаа киһи ордук уһунуох хааһы буолбатын, быһа түсүтүн наадагыгар хаһаайыстыбаларынан график ойгуллар. Онон биирдик хаһаайыстыбаларынан иһини үстүү күн туттаран бүтэрээхтэрин сөп. Ити түбэлтэтигэр сүөһү буйууна хаарчабар уһунуу туран аһыра наадага суох буолар. Ааспыт сылга сүөһү арда өлөрүлүн этэ хараарбыта. Алтынны сылаас буолара сабадаланар. Онон сүөһүнү хойутуу, тымныыбытын киһи, өлөрөр табыгастаах. Онон ити үлэни тэрээһиннээх, түмсүүлээх буоллаһы тына кылгас көмгө быһаарыахпыт.

ЫЛААХ БААР,
ҮП СУОХ

Читинский уобаласка баар алтан үөскээн сытар Удаканытар үлэлэр хаһаа саадалаһалара биллэбит буолан барда. Хаһа байытар комбинатын тутуута наадыһылар таһааһа кыһааһа БАМ улаастага ситэ тутулла иһик. Суол ситэрэр туһунан Россия Президентин Ылаага баар да, үп суох. Государство тутууааччыларга 2 млрд. солк. иһик киирдэ. Үлэ иһиттэр трассаны бырабан атын ордук барыстаах сааастарга барытааһылар. Удаканы баһылааһыны ууһоттаан бырайыактамыт Чара станция биллэһи таһааһы тизиллэ хааччылар. Суол хаһаайыстыбата ситэ тутулубаа курар, туһунтар, таһааһы хараһар тиригэр суохтар. Локомотивнай депо-производственной киһи 15 арда бырыһыанна иһик. Алтан үөскээн сытар сирин туһаа таһаарар иһин конкурсылаһалара Удаканыабы хаһа компанига үлэтин сиппэтэх тутуулары ситарыттан саадалаһылар тинийдэ.

Снимокка уолаттар бириэмэлэрин теплотрассада соһуоһо аһаараллар.

В. Саянни фотота
(РИТА—ССТА).

КҮННЭЭБИ СОНУННАР

Тыа сиригэр
омук ойгулуктара

Бу күннэргэ тыа хаһаайыстыбатын управлениетыгар телеграмма тутуһтар. Онон иһиттэрини оройуонга 12 устуука сөһүгэстэр, эмкэ иһиччэ сүөһү иһиттэр устанонна, түөрт холодильнай камера, иһик үүт пастеризатор аһаамыттар. Бу тэриллэр бары омук киһинэри Иһиттэри «Вахсы» та-

баарыстыба иһиттэр кэ-дэһиччэр бөһө бэриллэллэр. Биллэрин курдук, маннаабы арыы сылаа эт-үүт комбинатыттан араһан табаарыстыба бэйэтин көрүүтүгэр кирибита. Сыах үлэтэ сирдирбэт. Оттон мырысадар эмкэ тусла арыы сыахтаттар эрэри, көмгөһөр сайааһа түһэрбөтөхтөр.

Сыаната быһаарбат

Оройуон киһингэр эт-үүт комбината фирменнай маһаһынааһа. Онон ылаах эта киһитэ 1450 солк атыһа маһын баар. Оттон дьон ити уулуһсаттан, чааһынай дьонтоһо киһитэ 3000 солк да көрөйбөккэ ылаллар. Того? Эп-

пэһа судургу, хааһына-бата быһаарбыт. Быһаа эт эттэнигэ, ырааһа үр-дүтүн сыаһаһаһа бу да быһа, бөһө барбыт сыла-һа хаала иһик. Дьон бэйэтин убаастылар.

Р. СОФРОНОВА.

От—тимир суолунан, уунан

Оройуоннар Амурскай уобаластан ылаахтаах отторо тимир суолунан Осетрово станцияга кэлэ турар. Иһиннэ биһиги оройуон үс хаһаайыстыбатын предста-вители баран быһааччы үлэлэстилэр. Мантан оту «Мугудай» сылаагы завода, уруксу Эрилин Эристини аһаһынан соһоо хаһаайыстыбалар уонна Н. Д. Су-буруускай аһаһынан табаарыстыба ылаахтаахтар. Киһитэр ыһыт дьонноро Осетрово станцияттан от Аллараа Бастааһа дээрэ аһаһылаһылар, быһа бар-

жаларга тиздэллэригэр үлэ-лэстилэр.

Иһиннэ нааһааһына баһаа бу күннэргэ бастаһынан Аллараа Бастааһа «Эрилин» отторо тиздээн уунан аһаһылаһа. Онон, холбоһор, Холто-доттон 5 трактор, 3 авто-машина уонна биир авто-кран тиздээн хаһааһы-бэрлээттан соһуоһаһыны, тиздэһин саадалаһылар. Барыага 244 тонна от кэл-битэ биллэр. Ол туһунан биһиннэ нөһүлүннэ дьаһал-тыын баһылааһа И. А. Фи-липпов биллэрдэ.

Баһынайдар бытарыаллар

Оройуонга 236 бааһынай хаһаайыстыбата баар. Бу сылаһа өссө элбик чычылээх. Ол курдук, регистрациалата-ры докумуоннаа сыла-дэһиччыллар элбэхтэр. Онон эһик бодон хаһаайы-стыбалар бытарыаллар. Холбоһор, Хаһаһыт нөһү-лээгэ биир баһынай ха-һаайыстыбаларын ассоци-ацията этэ. Онон 7 бодон баһынай хаһаайыстыбата кирирэр. Олортон араһан чөбө хаһаайыстыбалары-нан барыааччылар баар буоллулар.

Билингитэ түсү барар-та үс хаһаайыстыба бө-

лөһүнэр. Ити курдук, 23 киһилээх эрдэ «Толоон» дьонноһо регистрациала-нан үлэллэр хаһаайысты-баттан алта киһи араһан «Хатат» дьон ааты ыһы-ны. Саһаһааччылар—П. Ф. Митин. Бу хаһаайысты-ба сүөһү иһиттэри сэр-тэ, уруксу үгөһүнэн, тутуу-нан дьарыһтанар санаа-лаах. Манна сүрүннээн тутуу дьонно чычыллэн иһиттэр. Киһилэр нөһү-лүннэ социальнай-производ-ственной тутууларын ыһа-тыһыт улахан өгөдөөх-төр.

С. СМЕРНИКОВА.

КИМ БАРЫТА АССОЦИАЦИЯ ЧИЛИЭНЭ БУОЛАР КЫАХТААХ

Бу күннэргэ Дьоккуускайга «Саха Республика-тын—Австрия бииргэ үлэ-лээһиннэ» дьон өссө аһа ассоциация баар буол-ла.

Ассоциацияны тэри-йээччилэр—СГУ омук ты-лаһ үөрэтэр факультета, республика тас сибээстэ-һиһэ министерствота,

холбоһууһаах сибээһэй—австрийский «Туймаада» предприятие. Дьоккуускай мэриятэ. Тэрийэр му-ньах Австрия бизнесмен-нэрин кытта дьаһалаһыы көрөһүүлэр күннэригэр буолан ааста.

—Бу общественнай та-риитэ, онон ассоциацияга хаһык баһаар чааһынай

иһи чилиэн буолуон сөп. —дьон көпсөтө президе-нинэн таһылаһыт СГУ омук тылаһ үөрэтэр на-федратын сибээһэһа Светлана Барашкова.—Бүтүн Австрия 11 фирма-тын, ол иһингэр Австрия посольствотын дьонноро хэс тэрийээччи буоларга соһууһулар. Ол дьонно-

тон биирдэстэрэ Австрия Москвадагы посольство-тын үлэлитэ тойон Пон-тер Рихтер. Саха сирин өртүтүн тэрийээччилэр ортолоругар бааллар до-рубуула харыстаһыын на-циональнай киһи, ма-териальнай ресурсалар департаменттара. Хотугу сирдэри сайыһаһыы «Са-

ха-Интер-Норд» иһик. Ассоциация сүрүн сыла-ла—иһи республика биир-тэ үлээһиннэ көмөлө-һүү. Ассоциация бырабы-

лыһыһааһа аадырыһа: Белинский уул., 58/409 каб., тел. 6-1235.

СНА.

Дьоккуускайга табыстылар

Народнай депутаттар Дьоккуускай куораттаагы Сэбиэттэри аһыһы сибээһэ бу дьыт алтынны 8 күнүгэр бэйэтин үлэтин тохторон туһунан уурдаһ-ылыһа.

«Саха сирэ» хаһыат 1993 с. Алтынны 9 күннэһэ нүмэригэр.

